

Sygn. akt VII Ua 38/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 kwietnia 2022 roku w Warszawie

sprawy M. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

przy udziale (...) spółka akcyjna z siedzibą w W.

o zasiłek chorobowy i zwrot świadczeń

w związku z odwołaniem M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 5 listopada 2018r., znak: (...)

z dnia 26 kwietnia 2019r., znak: (...)

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 kwietnia 2021r., sygn. akt VI U 196/19

1. oddała apelację;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz M. K. (1) kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2021r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

1. zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 5 listopada 2018r., znak: (...) i z dnia 26 kwietnia 2019r., znak: (...), w ten sposób, że:

a) przyznał odwołującemu M. K. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okresy od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016r. do 18 listopada 2016r., od 19 grudnia 2016r. do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 9 marca 2017r.;

b) uchylił zobowiązanie nałożone na odwołującego M. K. (1) do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie należności głównej 39.558,40 zł za okresy od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016r. do 18 listopada 2016r., od 19 grudnia 2016r. do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 28 lutego 2017r. wraz z odsetkami od dnia doręczenia decyzji z dnia 5 listopada 2018r., znak: (...), do dnia zwrotu pobranego świadczenia;

2. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego M. K. (1) kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

M. K. (1) był zatrudniony w (...) S.A. w W. i pozostawał niezdolny do pracy w okresach od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016r. do 18 listopada 2016r., od 19 grudnia 2016r. do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 9 marca 2017r. Za te okresy wystąpił o zasiłek chorobowy.

Zasiłek chorobowy za okresy od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016 roku do 18 listopada 2016 roku, od 19 grudnia 2016 roku do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 28 lutego 2017r. został mu wypłacony w kwocie należności głównej 39.558,40 zł.

W okresie kiedy odwołujący był niezdolny do pracy w (...) S.A. pozostawał członkiem Rady Nadzorczej (...) S.A. w L.. Uczestniczył w jej posiedzeniach w dniach 29 września 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r. oraz 24 lutego 2017r. Z tego tytułu otrzymał wynagrodzenie brutto odpowiednio w kwotach: 3.210,29 zł, 3.210,29 zł, 3.210,29 zł oraz 3.302,84 zł.

M. K. (1) w posiedzeniach Rady Nadzorczej uczestniczył jako sekretarz. Spółka nie miała harmonogramu posiedzeń, posiedzenia były zwoływane nieregularnie, w ramach potrzeb. Odbывало się to wtedy, kiedy miały zostać podjęte uchwały dotyczące istotnych kwestii (...) S.A. w L..

Kiedy odwołujący brał udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej w dniach 29 września 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r. oraz 24 lutego 2017r. jego uczestnictwo było wymagane, aby uzyskać kworum, ponieważ jeden z członków Rady Nadzorczej był trwale niezdolny do pracy. Posiedzenia, w których uczestniczył, odbywały się za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. Odwołujący nie stawiał się wówczas w siedzibie Rady Nadzorczej (...) S.A. w L..

Wynagrodzenie, które przysługuje za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej jest wynagrodzeniem miesięcznym, niezależnym od ilości posiedzeń, w których członek Rady uczestniczy. W przypadku nieobecności na posiedzeniu Rady usprawiedliwienia dokonuje Rada na wniosek zainteresowanego, a usprawiedliwiona nieobecność nie powoduje zmniejszenia wynagrodzenia. Powyższe reguluje załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta L. nr (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz zeznań świadka P. K. i odwołującego M. K. (1), którym dał wiarę w całości, ponieważ były spójne i logicznie się uzupełniały, a także nie pozostawały sprzeczne z dokumentami.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd I instancji w pierwszej kolejności przeanalizował kwestię uchybienia przez odwołującego terminowi do złożenia odwołania i wskazał, że do jego przekroczenia doszło nie z jego winy. Dalej Sąd Rejonowy podkreślił, że organ rentowy nie wnosił o odrzucenie odwołania, a jest to zarzut, który Sąd bada na wniosek, a nie z urzędu. Jednak niezależnie od tego wskazał, że podzielił argumentację odwołującego, której ZUS nie kwestionował, że o decyzji z dnia 5 listopada 2018r. dowiedział się dopiero w dniu 28 marca 2019r., otrzymując duplikat decyzji. Decyzja pierwotnie była wysyłana na nieaktualny adres odwołującego - ul. (...) w W., choć odwołujący podał do ZUS aktualny na tamten czas adres - Al. (...) w W.. Organ rentowy błędnie skierował decyzję na nieaktualny adres odwołującego, wobec czego zgodnie z art. 477⁹ § 3 k.p.c. przekroczenie miesięcznego terminu do złożenia

odwołania nie było zawinione przez M. K. (1), a wynikało z okoliczności leżących po stronie ZUS. Sąd I instancji ocenił więc, że zasadne jest merytoryczne rozpoznanie odwołania.

Przeprowadzając ocenę zaskarżonych decyzji, Sąd Rejonowy zacytował treść art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dalej wskazał, że z ustaleń, jakie poczynił, wynika, że odwołujący musiał brać udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej, w szczególności w dniu 7 listopada 2017r., aby możliwe było uzyskanie kworum niezbędnego do podejmowania uchwał istotnych dla spraw spółki (...). Zarazem udział odwołującego w posiedzeniach Rady Nadzorczej był wyrazem jego dbałości o sprawy spółki oraz możliwości wpływania na to, jakie uchwały są podejmowane, dyskusji nad nimi i oceny zasadności ich podjęcia. Odnosząc się natomiast do wynagrodzenia, jakie odwołujący otrzymał za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej, Sąd Rejonowy wskazał, że samo uzyskanie wynagrodzenia nie wystarcza do uznania, że wykonywane czynności są pracą zarobkową. Wynagrodzenie, które otrzymał M. K. (1) było wynagrodzeniem płatnym miesięcznie, niezależnie od uczestnictwa w posiedzeniu lub posiedzeniach Rady Nadzorczej oraz od ich liczby. Odwołujący na swój wniosek miałby możliwość usprawiedliwienia nieobecności podczas czterech posiedzeń Rady Nadzorczej, ale mimo tego, zgodnie z załącznikiem do zarządzenia Prezydenta Miasta L., i tak otrzymałby wynagrodzenie w pełnej wysokości. Z tego wynika, że wypłata wynagrodzenia jest niezależna od tego, czy członek Rady Nadzorczej brał udział w posiedzeniach, czy też nie - pod warunkiem, że usprawiedliwiłby swoją nieobecność.

Odnosząc się do pojęcia wykorzystywania zwolnienia niezgodnie z jego celem, Sąd Rejonowy wskazał, że tego rodzaju przesłanka została oznaczona w powołanym przepisie bardzo ogólnie, co może powodować trudności w ocenie poszczególnych zachowań ubezpieczonego podejmowanych przez niego w okresie stwierdzonej niezdolności do pracy. Niewątpliwie wykorzystywaniem zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia będzie zawsze wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy, a zatem proces leczenia i rekonwalescencję (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2005r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Niemniej jednak w każdym przypadku, dokonując oceny zachowań ubezpieczonego, winny być uwzględnione okoliczności danego przypadku, ich ewentualny wpływ na proces leczenia oraz stan świadomości ubezpieczonego co do skutków podejmowanych przez niego działań. Nie budzi bowiem wątpliwości, że nie wszystkie czynności podejmowane w okresie orzeczonej niezdolności do pracy mogą być kwalifikowane jako czynności niezgodne z celem zwolnienia. Celem zwolnienia lekarskiego jest niewątpliwie odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy, w konsekwencji czego winien on postępować zgodnie z zaleceniami lekarskimi i ustalonym leczeniem (np. przyjmować leki), a także unikać sytuacji mogących przedłużyć proces leczenia. W przedmiotowej sprawie odwołujący uczestniczył w posiedzeniach Rady Nadzorczej za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Posiedzenia trwały maksymalnie godzinę, wobec czego odwołujący, aby uczestniczyć w posiedzeniach nie musiał stawiać się w L., czy opuszczać swojego miejsca zamieszkania. Jego uczestnictwo w posiedzeniach Rady Nadzorczej nie spowodowało zatem, że przedłużył niezdolność do pracy bądź naraził się na jej przedłużenie.

Podsumowując Sąd I instancji ocenił, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, wobec czego orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, przyznając odwołującemu prawo do zasiłku chorobowego za sporne okresy.

Oдноśnie zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego, Sąd Rejonowy wskazał, że zasadne było jego uchylenie, gdyż w związku ze zmianą decyzji odwołujący ma prawo do zasiłku chorobowego za okresy od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016r. do 18 listopada 2016r., od 19 grudnia 2016r. do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 9 marca 2017r. i jest to świadczenie należnie pobrane i wypłacone. Dlatego nie ma obowiązku zwrotu świadczenia za okresy od 12 września 2016r. do 30 września 2016r., od 1 listopada 2016r. do 18 listopada 2016r., od 19 grudnia 2016r. do 8 stycznia 2017r., od 17 lutego 2017r. do 28 lutego 2017r. w kwocie 39.558,40 zł wraz z odsetkami od dnia doręczenia decyzji z dnia 5 listopada 2018r., znak: (...), do dnia zwrotu pobranego świadczenia.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd I instancji zasądził je na rzecz odwołującego w dwóch sprawach, które zostały połączone. Podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe z dnia 1 kwietnia 2021r. wraz z uzasadnieniem, k. 144 i 149-156).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że pobieranie przez ubezpieczonego wynagrodzenia z tytułu wykonywania nadzoru nad (...) S.A. w ramach członkowska w Radzie Nadzorczej tej spółki oraz udział w posiedzeniach Rady jest co prawda pracą zarobkową, ale o charakterze incydentalnym, sporadycznym, podczas gdy w okresach pobierania zasiłku chorobowego M. K. (1) pobierał drugie wynagrodzenie z racji sprawowania nadzoru nad spółką;

- art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że udział M. K. (1) w posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) S.A. stanowił czynności incydentalne, które mogą usprawiedliwić zachowanie prawa do zasiłku chorobowego, podczas gdy w istocie w okresach pobierania zasiłku chorobowego ubezpieczony pobierał drugie wynagrodzenie z racji sprawowania stałego nadzoru nad spółką, który wykonywany był właśnie m.in. przez udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej i podejmowanie stosownych uchwał;

- art. 84 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń w związku z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez ich niezastosowanie i przyznanie prawa do zasiłku chorobowego ubezpieczonemu, który wykonywał w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracą zarobkową oraz poprzez zwolnienie go z obowiązku zwrotu ustalonej przez organ rentowy kwoty nienależnie pobranego świadczenia.

Powołując się na wskazane zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że poza przedmiotem sporu było, że M. K. (1) w okresie pobierania zasiłku chorobowego był członkiem Rady Nadzorczej (...) S.A., brał udział w jej posiedzeniach oraz otrzymywał wynagrodzenie z tytułu wykonywania nadzoru nad spółką. Kwestią sporną w sprawie był zakres pojęcia pracy zarobkowej oraz czynności incydentalnych i wymuszonych okolicznościami sprawy, a w szczególności ocena, czy udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej spółki akcyjnej i wykonywanie czynności w ramach stałego nadzoru, za które przysługuje wynagrodzenie, mieści się w ww. pojęciach. Ustawa zasiłkowa nie zawiera definicji czynności incydentalnych czy sporadycznych, wymuszonych okolicznościami, jednak w ocenie organu rentowego pod tym pojęciem nie mieści się wykonywanie nadzoru nad spółką akcyjną, które przejawia się m.in. w podejmowaniu stosownych uchwał. Sąd Rejonowy ustalił, że bez udziału odwołującego nie byłoby quorum, a jego udział w posiedzeniach Rady był wyrazem jego dbałości o sprawy spółki, związanym z możliwością wpływania na to, jakie uchwały są podejmowane, dyskusji nad nimi i oceny zasadności ich podjęcia. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych takie zachowanie wpisuje się w sprawowanie stałego nadzoru nad spółką, za który to nadzór M. K. (1) otrzymywał comiesięczne wynagrodzenie. Nie ma znaczenia, że posiedzenia Rady odbywały się raz w miesiącu, były zwoływane ad hoc i trwały zwykle około 1,5 godziny. Organ rentowy podniósł, że jako pracę zarobkową należy rozumieć wszelką pracę o zarobkowym charakterze, wykonywaną na każdej podstawie prawnej albo bez takiej podstawy i bez względu na wymiar czasu tej pracy. W analizowanej sprawie decydujące jest, że M. K. (1) z tytułu uczestnictwa w posiedzeniach Rady i wykonywania czynności nadzorczych uzyskiwał dochody mające wpływ na zaspokojenie jego potrzeb materialnych. Uzasadniając swe stanowisko, organ rentowy przytoczył treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005r., sygn. akt I UK 154/04, zgodnie z którym członek rady nadzorczej spółki akcyjnej, który pobiera wynagrodzenie z tego tytułu oraz wynagrodzenie z tytułu oddelegowania do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych, świadczy pracę zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o

świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (apelacja organu rentowego z dnia 12 maja 2021r., k. 160-161).

M. K. (1) wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację z dnia 19 lipca 2021r., k. 175 – 180).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu.

Tytułem wstępu przypomnieć należy, że celem postępowania apelacyjnego jest ponowne rozpoznanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym, przy czym prawidłowa ocena prawna, może być dokonana jedynie na podstawie właściwie ustalonego stanu faktycznego sprawy, którego kontrola poprzedzać musi ocenę materialno-prawną. Jeżeli bowiem sąd I instancji błędnie ustali kluczowe dla rozstrzygnięcia fakty, to nawet przy prawidłowej interpretacji stosowanych przepisów prawa materialnego, wydany wyrok nie będzie odpowiadał prawu. Innymi słowy, subsumcja nie odpowiadających prawdzie przedmiotowo istotnych ustaleń faktycznych skutkuje naruszeniem prawa materialnego, a pamiętać należy, że kontroli w tym zakresie sąd odwoławczy dokonuje z urzędu (por. uchwała SN z 31.01.2008r. III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55, Biul. SN 2008/1/13, Wspólnota 2008/7/44, Prok. i Pr.-wkl. 2009/6/60).

Uwzględniając powyższe, Sąd II instancji w pierwszej kolejności przeanalizował ustalenia faktyczne, jakie poczynił Sąd Rejonowy, tym bardziej że strona apelująca ustaleniom Sądu I instancji stawiała zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W myśl tego przepisu sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Wyrażona w tym przepisie zasada swobodnej oceny dowodów nakłada na sądy obowiązek stosowania takiego rozumowania przy analizie materiału dowodowego, który jest zgodny z wymogami wyznaczonymi przepisami prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia. Sądy są obowiązane rozważyć materiał dowodowy w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, a także odnosząc je do pozostałego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999r., II UKN 685/98). Podniesienie skutecznego zarzutu naruszenia przez sąd swobodnej oceny dowodów wymaga udowodnienia, że powyższa okoliczność nie zachodzi, konieczne jest zatem wskazanie nieprawidłowości procesu myślowego przeprowadzonego przez sąd, do których doszło przy przyjęciu kryteriów oceny dowodów lub na etapie stosowania kryteriów oceny podczas analizy dowodów. Nieprawidłowości powinny mieć charakter obiektywny, to jest niezależny od indywidualnych doświadczeń życiowych i poglądów stron. To zaś oznacza, że nie jest wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2001r., IV CKN 970/00; z dnia 12 kwietnia 2001r., II CKN 588/99; z dnia 10 stycznia 2002r., II CKN 572/99; z dnia 6 listopada 1998r., II CKN 4/98).

W rozpatrywanej sprawie strona apelująca, stawiając Sądowi I instancji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przywołała argumenty tożsame z powołanymi następnie jako uzasadniającymi naruszenie prawa materialnego, a konkretnie art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Poza tym jako naruszenie ww. przepisu, organ rentowy wskazał na taką okoliczność, której Sąd I instancji nie czynił i nie mógł czynić przedmiotem ustaleń faktycznych, a co najwyżej oceny prawnej. Dotyczy to kwestii oceny pracy wykonywanej przez M. K. (2) w ramach sprawowania nadzoru nad (...) S.A., jako incydentalnej i sporadycznej. Oczywiście nie można nie zgodzić się, że u podstaw takiej oceny leżą określone ustalenia faktyczne, strona apelująca jednak – jako element naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. – wskazała na przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że pobieranie przez ubezpieczonego wynagrodzenia z tytułu wykonywania nadzoru nad (...) S.A. w ramach członkowska w Radzie Nadzorczej tej spółki oraz udział w posiedzeniach Rady jest co

prawda pracą zarobkową, ale o charakterze incydentalnym, sporadycznym. Kwestia ta, jako dotycząca prawidłowości zastosowania przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego, ze względu na zarzut postawiony i w tym zakresie, będzie przedmiotem analizy w dalszej części.

Wracając do poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, należy wskazać, że mimo nieprawidłowo postawionego przez stronę apelującą zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd II instancji uznał za konieczne dokonanie uzupełnienia stanu faktycznego, który ustalił Sąd Rejonowy. Wynika to z tego, że postępowanie apelacyjne, jakkolwiek jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że sąd odwoławczy ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. Podkreślić też należy, że sąd ten nie może poprzestać jedynie na ustosunkowaniu się do zarzutów apelacyjnych. Merytoryczny charakter orzekania w postępowaniu dwuinстанcyjnym polega bowiem na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego. Z tego też względu sąd ten może, a jeżeli je dostrzeże - powinien, naprawić wszystkie stwierdzone w postępowaniu apelacyjnym naruszenia prawa materialnego popełnione przez Sąd I instancji i to niezależnie od tego, czy zostały one podniesione w apelacji, jeśli tylko mieszczą się w granicach zaskarżenia.

Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie nie ustalił kilku istotnych okoliczności dotyczących m.in. rzeczywistej liczby członków Rady Nadzorczej (...) S.A., ilości posiedzeń, ich formy oraz przedmiotu obrad Rady Nadzorczej (...) S.A. w spornym okresie, także tych, w których uczestniczył M. K. (1), jak również charakteru i zasad wynagradzania z tytułu członkowska w Radzie Nadzorczej tej spółki. Sąd Okręgowy, aby poczynić ustalenia we wskazanym zakresie, zobowiązał (...) S.A. do nadesłania dokumentów pozwalających ustalić ww. kwestie, a następnie na ich podstawie, uzupełniając stan faktyczny przedstawiony przez Sąd Rejonowy, ustalił następujące okoliczności:

W okresie od września 2016r. do lutego 2017r. posiedzenia Rady Nadzorczej (...) S.A. odbyły się w dniach 29 września 2016r., 4 listopada 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r., 24 lutego 2017r. (protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej (...) S.A., k. 191-198 a.s.).

M. K. (1) uczestniczył w posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) S.A. zorganizowanych w siedzibie (...) S.A. przy ul. (...) w L. w dniach 29 września 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r., natomiast w dniu 24 lutego 2017r. uczestniczył w posiedzeniu zdalnie poprzez S. (zawiadomienia o posiedzeniach Rady Nadzorczej z 19 września 2016r., 26 października 2016r., 7 grudnia 2016r., 14 lutego 2017r., k. 187-190 a.s., protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej (...) S.A., k. 191-198 a.s.).

Rada Nadzorcza (...) S.A. składa się z 5 członków, którymi w latach 2016-2017 byli: A. S. – przewodniczący, J. W. – zastępca przewodniczącego, M. K. (1) – sekretarz, I. M. – członek, K. B. – członek. W posiedzeniach Rady Nadzorczej uczestniczyło: w dniu 29 września 2016r. – 4 członków, w dniu 4 listopada 2016r. – 2 członków, w dniu 7 listopada 2016r. – 4 członków, w dniu 19 grudnia 2016r. – 4 członków, w dniu 24 lutego 2017r. – 4 członków. K. B. nie uczestniczył w żadnym z ww. posiedzeń z uwagi na czasową niezdolność do pracy, jego nieobecności zostały usprawiedliwione. M. K. (1) nie uczestniczył w posiedzeniu Rady w dniu 4 listopada 2016r., jego nieobecność została usprawiedliwiona (pismo (...) S.A. z 18 lutego 2022r., k. 186 a.s., protokoły posiedzeń Rady Nadzorczej (...) S.A., k. 191-198 a.s., uchwały Rady Nadzorczej z 29 września 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r., 24 lutego 2017r., k. 199-218 a.s.).

Przedmiotem posiedzenia Rady Nadzorczej (...) S.A. w dniu 29 września 2016r. było podjęcie uchwał w sprawach:

- odwołania z funkcji Prezesa Zarządu (...) S.A. L. K.,
- powołania na funkcję Prezesa Zarządu (...) S.A. J. J.,
- powołania na funkcję Wiceprezesa Zarządu (...) S.A. L. K.,

- zatwierdzenia kryteriów wyboru biegłego rewidenta oraz treści ogłoszenia prasowego zapraszającego uprawnione podmioty do składania ofert na badanie sprawozdania finansowego (...) S.A. za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r.,

- zatwierdzenia Regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa spółki wraz ze schematem organizacyjnym,

- zatwierdzenia (...) S.A.

- usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej I. M. w dniach 11 marca 2016r., 6 czerwca 2016r.

(uchwały Rady Nadzorczej (...) S.A. z 29 września 2016r. nr (...) - (...), k. 212-218 a.s., protokół posiedzenia Rady Nadzorczej z 29 września 2016r., k. 197-198 a.s.).

Przedmiotem posiedzenia Rady Nadzorczej (...) S.A. w dniu 7 listopada 2016r. było podjęcie uchwał w sprawach:

- usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej I. M. w dniu 22 lipca 2016r.,

- wypowiedzenia przez L. K. umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia na stanowisku Prezesa Zarządu – (...) S.A.,

- przyjęcia rezygnacji W. W. z funkcji Wiceprezesa Zarządu (...) S.A.,

- zmiany Uchwały nr (...) Rady Nadzorczej z 29 września 2016r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu,

- wyboru biegłego rewidenta do badania sprawozdania finansowego (...) S.A. za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r.,

- zmiany uchwały nr (...) z dnia 22 lipca 2016r. w sprawie zaopiniowania wniosku Zarządu (...) S.A. o wyrażenie zgody na podjęcie przez Zarząd długofalowych działań mających na celu pozyskanie przez spółkę środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,

- zaopiniowania emisji obligacji przez (...) S.A. (uchwały Rady Nadzorczej (...) S.A. z 7 listopada 2016r. nr (...) - (...), k. 205-211 a.s., protokół posiedzenia Rady Nadzorczej z 7 listopada 2016r., k. 194-196 a.s.).

Przedmiotem posiedzenia Rady Nadzorczej (...) S.A. w dniu 19 grudnia 2016r. było podjęcie uchwał w sprawach:

- zmiany uchwały nr (...) z 29 września 2016r. w sprawie powołania na funkcję Wiceprezesa Zarządu (...) S.A. L. K.,

- zatwierdzenia Planu rzeczowo-finansowego na rok 2017 (...) S.A.,

- usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej J. W. w dniu 4 listopada 2016r.,

- usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej M. K. (1) w dniu 4 listopada 2016r.,

- usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej K. B. w dniu 29 września 2016r.

(uchwały Rady Nadzorczej (...) S.A. z 19 grudnia 2016r. nr (...) - (...), k. 200-204 a.s., protokół posiedzenia Rady Nadzorczej z 19 grudnia 2016r., k. 192-193 a.s.).

Przedmiotem posiedzenia Rady Nadzorczej (...) S.A. w dniu 24 lutego 2017r. było podjęcie uchwały w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu Rady Nadzorczej K. B. w dniu 19 grudnia 2016r. Ponadto na tym posiedzeniu Rada Nadzorcza zapoznała się z bieżącą sytuacją spółki w oparciu o analizę ekonomiczno – techniczną za okres od stycznia do grudnia 2016r., przedstawioną przez Prezesa Zarządu, Wiceprezesa Zarządu, Dyrektora ds. Ekonomiczno – Finansowych i przyjęła ją do wiadomości. Dodatkowo Rada zapoznała się ze Strategią rozwoju (...) S.A. na lata 2017-2021 i zgłosiła uwagi do przedstawionego opracowania, jak również zapoznała się ze stanem realizacji zalecenia dotyczącego przededefiniowania funkcjonowania Działu Kontroli Wewnętrznej i Audytu w spółce, przedstawionym przez Prezesa Zarządu oraz Dyrektora ds. Ekonomiczno – Finansowych (uchwała Rady Nadzorczej (...) S.A. z 24 lutego 2017r. nr (...), k. 199 a.s., protokół posiedzenia Rady Nadzorczej z 24 lutego 2017r., k. 191 a.s.).

Wysokość miesięcznego wynagrodzenia członka Rady Nadzorczej (...) S.A. to maksymalnie kwota jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego – określonej w obwieszczeniu Prezesa GUS – niezależnie od pełnionej funkcji w R.. Członkowi Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość formalnie zwołanych posiedzeń. Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym formalnie zwołanym posiedzeniu z powodów nieusprawiedliwionych (załącznik nr 1 do Załącznika do Zarządzenia nr (...) Prezydenta Miasta L. z dnia 20 lutego 2012r. w sprawie wprowadzenia zasad nadzoru właścicielskiego nad (...) spółkami (...), k. 219 – 224 a.s.).

Wskazane ustalenia Sąd II instancji poczynił w oparciu o wymienione dokumenty, które nie były kwestionowane przez strony sporu i dlatego zostały ocenione jako wiarygodne i na ich podstawie zostały ustalone okoliczności, które są w sprawie istotne, a których Sąd I instancji bądź w ogóle nie ustalił, bądź ustalił szczątkowo.

W dalszej kolejności Sąd II instancji rozważał, czy ubezpieczony zachował prawo do zasiłku chorobowego za sporne okresy oraz czy jest zobowiązany do jego zwrotu. W tym zakresie pełnomocnik organu rentowego wskazał na naruszenie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz. U. 2021r., poz. 1133), zwanej ustawą zasiłkową. Sąd Okręgowy zarzutu tego nie podzielił. Wymieniony przepis wskazuje, że ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Z powyższego wynika, iż prawo do zasiłku chorobowego podlega utracie w przypadku wystąpienia jednej z dwóch przesłanek: wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Wskazane przesłanki powodujące utratę prawa do świadczenia mają charakter niezależny, odrębny. Spełnienie chociażby jednej z nich powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego. Jeśli chodzi o pierwszą przesłankę, to w judykaturze wskazuje się na okoliczność, że w ww. przepisie chodzi o każdą pracę zarobkową wykonywaną w okresie zwolnienia lekarskiego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1978r., II URN 130/78, PiZS 1980 nr 8, s. 87, z dnia 31 maja 1985r., II URN 75/85, OSNC 1986 nr 3, poz. 32, z dnia 12 sierpnia 1998r., II UKN 172/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 522 oraz niepublikowane wyroki z dnia 6 grudnia 1978r., II UR 129/78, z dnia 27 czerwca 1991r., II URN 40/91, z dnia 22 listopada 2000r., II UKN 71/00, z dnia 19 marca 2003r., II UK 257/02, z dnia 9 czerwca 2009r., II UK 403/08 i z dnia 8 października 2014r., II UK 14/14). Za pracę, o której mowa powyżej, uważa się pracę w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym wykonywanie różnych czynności w ramach różnych stosunków prawnych, lub poza takimi stosunkami, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie, czy stosunek o charakterze korporacyjnym. Tak definiowana „praca” ma dodatkową cechę, kategoryzującą jej czynności jako aktywność prowadzącą do uzyskania zarobku, uznawaną za taką nawet, gdy nie jest podejmowana w celu zarobkowym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005r., I UK 154/04, OSP 2006 nr 4, poz. 43). Choć więc nie nadano wyraźnego znaczenia sformułowaniu z ustawy - „praca zarobkowa”, to oczywiście chodzi o każdą aktywność ludzką zmierzającą do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolniczą działalność gospodarczą (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005r., I UK 370/04 OSNP 2005 nr 21, poz. 342 oraz z dnia 6 lutego 2008r., II UK 10/07 OSNP 2009 nr 9-10, poz. 123). W tym miejscu wspomnieć należy jeszcze o celu, jaki ma spełniać art. 17

ustawy zasiłkowej. Chodzi o zapobieganie wykorzystywania zwolnień lekarskich do innych celów niż poprawa zdrowia czy wyzdrowienie. Z tego względu przepis ten zakazuje pracy zarobkowej i innych działań, które mogą zniweczyć ten cel. Ustawodawca uznaje bowiem, że jeśli ktoś może pracować zarobkowo na zwolnieniu lekarskim, to albo jest zdolny do pracy, albo przez swoje zachowanie powoduje, że zwolnienie lekarskie będzie musiało zostać przedłużone, bo jego stan zdrowia się nie poprawi. W obu wypadkach słusznie osobie tak postępującej należy kazać zwrócić pobrane świadczenia. Oczywiście celem art. 17 ustawy nie jest bezrefleksyjne ściganie ubezpieczonych za najmniejszy przejaw jakiegokolwiek zawodowej aktywności, który nie ma żadnego wpływu na cel i przebieg udzielonego zwolnienia lekarskiego. W doktrynie podnosi się, że interpretacji tych przesłanek utraty prawa do zasiłku chorobowego należy dokonywać biorąc pod uwagę ratio legis regulacji wynikającej z art. 17. Jest nią ochrona funduszu ubezpieczenia chorobowego przed nadużyciami ze strony ubezpieczonych, utrata prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 17 oparta jest bowiem na założeniu nierzetelności zwolnienia lekarskiego, tj. na uznaniu, że jeżeli zaistniały wymienione zachowania, to w rzeczywistości nie zachodziła sytuacja chroniona prawem, a pracownik nadużył prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Utrata prawa do zasiłku chorobowego w okolicznościach art. 17 ustawy zasiłkowej ma przeto na celu nie tyle represjonowanie ubezpieczonego za zachowanie sprzeczne ze statusem chorego, lecz raczej przeciwdziałanie wypłacie świadczeń (zasiłku chorobowego lub wynagrodzenia gwarancyjnego) w okolicznościach, które ustawodawca ocenia jako nadużycie prawa. Jest to więc nie tyle sankcja za naganne z punktu widzenia interesów instytucji ubezpieczeniowej zachowanie się ubezpieczonego, co odebranie prawa do nienależnego mu świadczenia w związku z nie zachodzeniem chronionej sytuacji.

W judykaturze jest wiele różnych orzeczeń dotyczących pracy zarobkowej, które zostały tylko przykładowo przywołane. Ich różnorodność, a czasem odmiennosc też nie świadczy o rozbieżności w orzecznictwie, lecz wynika z różnych stanów faktycznych, w których wyostrza się potrzeba wykładni przepisu. Poza tym orzecznictwo nie może zastąpić prawa pozytywnego i ukształtować jednej wiążącej wykładni pojęcia pracy zarobkowej. Prawo stosują sądy powszechne a Sąd Najwyższy dokonuje kontroli tylko w zakresie określonym w ustawie. Chodzi o to, że nie każda działalność jest pracą zarobkową z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Ustawa nie określa wyjątków, niemniej przyjmuje się, że sporadyczna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. Innym przykładem może być wyrok, uwzględniający skargę ubezpieczonego z tezą „Działalność uzasadniona potrzebą środowiskową, społeczną czy publiczną, za którą otrzymuje się wynagrodzenie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, nie jest pracą zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2016r., II UK 171/15). W uzasadnieniu tego wyroku zauważono, że "na tle art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie obowiązuje schemat w orzekaniu, czyli nie wystarczy kwalifikacja jako pracy zarobkowej członka rady nadzorczej. W szczególności sytuacja skarżącego nie jest tożsama z sytuacją członka rady nadzorczej w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2005 r., I UK 154/04. Przyjmuje się, że reżim art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie jest bezwzględny. Chodzi o sytuacje, które nie są zwykłe (typowe), bo do tych na pewno odnosi się ta regulacja, lecz o sytuacje szczególne, w których ubezpieczony zachowuje prawo do zasiłku chorobowego. Potwierdza to orzecznictwo (por. choćby udział w posiedzeniach rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej - wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2009r., I UK 140/09; sytuację członka ochotniczej straży pożarnej - wyrok Sądu Najwyższego z 14 maja 2009r., I UK 351/08; uczestnictwo w posiedzeniach zarządu miasta - wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 marca 1994r., III AUr 724/93). Nie chodziłoby więc tylko o incydentalne, czy wyjątkowo sporadyczne wykonywanie czynności związanych z pracą lub działalnością, które są bezpośrednim tytułem ubezpieczenia społecznego i zasiłku chorobowego, lecz o inną działalność uzasadnioną potrzebą środowiskową, społeczną czy publiczną".

Organ rentowy w przedmiotowej sprawie pominął ww. okoliczności, nie analizując i nie odnosząc się do dokonanej przez Sąd Rejonowy analizy indywidualnej sytuacji ubezpieczonego oraz okoliczności ustalonych w sprawie w aspekcie zasadności stosowania art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, tylko przyjął, że przesłanki wskazane w tym przepisie spełniły się i dlatego ubezpieczony nie ma prawa do zasiłku chorobowego, a pobrane świadczenie powinien zwrócić. Tymczasem Sąd I instancji wyeksponował istotne znaczenie członkostwa ubezpieczonego w Radzie Nadzorczej (...) S.A. oraz szeroko uzasadnił, dlaczego udział w czterech jej posiedzeniach nie może prowadzić do pozbawienia M. K.

(1) prawa do zasiłku chorobowego. Sąd II instancji argumentację tę podziela, wskazując dodatkowo, że należność za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) S.A., której M. K. (1) jest członkiem, nie ma w istocie charakteru wynagrodzenia za pracę, lecz przybiera postać ryczałtu rekompensującego czas poświęcony dla dobra społeczności lokalnej, ewentualnie poniesione w tym celu koszty. W tym kontekście nie można także nie wspomnieć, że (...) S.A. to jednoosobowa spółka akcyjna (...), do której stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych (tekst jedn. Dz. U. z 2020r. poz. 1526). W związku z tym do członków Rady Nadzorczej stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2016r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016r. poz. 1202), natomiast przysługujące im wynagrodzenie miesięczne zostało określone w uchwale nr (...) Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. z dnia 28 września 2016r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej. Określono je w wysokości 0,75 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przysługiwało ono członkom Rady Nadzorczej za wykonywanie czynności nadzorczych (sprawowanie stałego nadzoru) nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności (art. 382 § 1 w związku z art. 392 § 1 zdanie pierwsze k.s.h.). Związku wynagrodzenia z udziałem w posiedzeniach Rady Nadzorczej należy upatrywać wyłącznie w tym, że nie przysługiwało ono za ten miesiąc, w którym członek tego organu nie uczestniczył w żadnym z formalnie zwołanych posiedzeń z przyczyn nieusprawiedliwionych. Powyższe oznacza więc, że wynagrodzenie miesięczne nie było zależne od liczby formalnie zwołanych w danym miesiącu posiedzeń Rady, jak również od uczestnictwa w tych posiedzeniach, jeżeli nieobecność spowodowana była usprawiedliwioną przyczyną. W tej sytuacji trudno podzielić pogląd organu rentowego, jakoby przysługujące członkowi Rady Nadzorczej (...) S.A. wynagrodzenie miało stanowić "drugie wynagrodzenie z racji sprawowania nadzoru nad spółką". Jak już zostało, wskazane specyfika członkostwa w tym organie kolegialnym, zasady wypłaty wynagrodzenia przysługującego w związku z tym oraz charakter zadań, jakie realizuje spółka (...), wskazują, że wypłacane członkom Rady Nadzorczej wynagrodzenie nie jest w istocie ekwiwalentem za wykonywanie określonej pracy, która miałaby charakter zarobkowy. „Zarobek” powszechnie rozumiany jest jako zapłata za wykonaną pracę i choć judykatura dopuszcza szeroką interpretację tego pojęcia (każda aktywność zmierzająca do osiągnięcia zarobku), to nie każdą czynność, choćby przysługiwała za nią zapłata, należy postrzegać w tych kategoriach. Dla przykładu w orzecznictwie, które zostało już przywołane, przyjęto że należność za udział w posiedzeniach rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej, której dana osoba jest członkiem, nie ma charakteru wynagrodzenia za pracę, lecz przybiera postać ryczałtu rekompensującego czas poświęcony dla dobra społeczności lokalnej, ewentualnie poniesione w tym celu koszty. Takiej aktywności nie można zatem uznać za wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, która stanowi przesłankę pozbawienia ubezpieczonego prawa do zasiłku chorobowego. Zdaniem Sądu II instancji, w przedmiotowej sprawie występuje sytuacja podobna z kilku powodów. Po pierwsze, spółka, w której członkiem Rady Nadzorczej był M. K. (1), wykonuje specyficzne, istotne dla lokalnej społeczności funkcje. Po drugie, nadzór, jaki w ramach członkostwa w Radzie Nadzorczej tej spółki sprawował ubezpieczony, nie był realizowany w celu stricte zarobkowym, gdyż ubezpieczony miał inne miejsce stałego zatrudnienia, a dodatkowe zadania, jakie wykonywał, choć przynosiły mu określony dochód, wiązały się z realizowaniem zadań społecznie użytecznych, istotnych dla lokalnego funkcjonowania. Po trzecie, zasady wypłacania wynagrodzenia, które wcześniej zostały omówione, wskazują że w istocie wynagrodzenie nie było ekwiwalentem pracy wykonywanej w ramach nadzoru. Wynika to z tego, że ubezpieczony, niezależnie od tego, czy wykonywał jakies zadania, a także bez względu na to, czy uczestniczył w posiedzeniach Rady Nadzorczej – o ile nieobecność nie było nieusprawiedliwiona – oraz czy takie posiedzenia w ogóle się odbywały, miał prawo do otrzymania wynagrodzenia. Nie może więc być ono traktowane jako wynagrodzenie stanowiące substytut wykonywanej pracy, a praca ta z kolei nie może być traktowana jako zarobkowa w takim sensie, jaki temu pojęciu nadaje art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Wobec tego Sąd II instancji podzielił rozważania Sądu Rejonowego w części obejmującej ocenę, że z uwagi na specyfikę (...) S.A., udział w posiedzeniach jej Rady Nadzorczej jakkolwiek uprawniający do otrzymywania określonego ryczałtu miesięcznego, nie pozbawia ubezpieczonego zasiłku chorobowego na podstawie ww. przepisu. Zdaniem Sądu Okręgowego, za taką oceną przemawia również okoliczność, że M. K. (1) w trakcie czterech okresów niezdolności do pracy, obejmujących po kilkanaście dni każdy, brał udział jedynie w czterech posiedzeniach Rady Nadzorczej (jeden raz w każdym okresie niezdolności do pracy), a zatem wykazywał aktywność, która należy ocenić jako incydentalną. Jej rozmiar czasowy na tle okresów trwających niezdolności do pracy był znikomy, a poza tym

sprawy, które omawiano podczas posiedzeń Rady Nadzorczej – mimo, że wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, a zgodnie ze stanowiskiem ZUS, obecność ubezpieczonego nie była konieczna dla zapewnienia kworum – były na tyle istotne, że udział w tych posiedzeniach M. K. (1) należy traktować jako przejaw troski o sprawy (...) S.A., a nie jako dążenie do uzyskania zarobku. Tak czy inaczej, z powodów, które zostały wskazane, ubezpieczony taki zarobek otrzymałby, gdy w razie nieobecności na posiedzeniach Rady usprawiedliwiłby swoją nieobecność. Natomiast sprawy, które znalazły się w porządku obrad podczas posiedzeń Rady Nadzorczej w dniach 29 września 2016r., 7 listopada 2016r., 19 grudnia 2016r. i 24 lutego 2017r. były na tyle ważne z punktu widzenia sprawowania właściwego nadzoru, że ubezpieczony biorąc w nich udział, działał w interesie spółki, a tym samym w interesie społeczności lokalnej, o której sprawy ta spółka dba. Oczywiście, gdyby w tych posiedzeniach nie brał udziału, to jak wynika z protokołów posiedzeń, i tak byłoby zapewnione kworum, jednak ubezpieczony z poczucia obowiązku, na który wskazywał podczas przesłuchania, uczestniczył w nich. Z tego powodu nie można czynić mu zarzutów, tym bardziej że nie ma podstaw, by zarzucać, że świadomie nadużył prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Tego rodzaju nadużycie mogłoby być przesłanką utraty prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 17, gdyż konstrukcja tego przepisu opiera się na założeniu nierzetelności zwolnienia lekarskiego, tj. na uznaniu, że jeżeli zaistniały wymienione w tym przepisie zachowania, to w rzeczywistości nie zachodziła sytuacja chroniona prawem. W przedmiotowej sprawie ubezpieczony z poczucia obowiązku, wykonując zadania istotne społecznie, a przy tym w nieznacznym wymiarze czasowym, zaangażował się w udział w czterech posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) S.A., zatem nie ma podstaw, aby czynić mu zarzut w ramach pierwszej z przesłanek wymienionych w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, a więc wykonywania pracy zarobkowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego słuszne jest również twierdzenie Sądu Rejonowego, że w realiach rozpatrywanej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia, by M. K. (1) korzystał ze zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z przeznaczeniem. W okresach niezdolności do pracy brał udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej w siedzibie spółki w L. w dniach 29 września 2016r., 7 listopada 2016r. i 19 grudnia 2016r. oraz w dniu 24 lutego 2017r. uczestniczył w posiedzeniu zdalnie poprzez komunikator S.. Udział ten trudno ocenić inaczej niż czynności o charakterze incydentalnym, a poza tym organ rentowy w żadnej fazie toczącego się postępowania nie podnosił, by w wyniku tego doszło do przedłużenia okresu niezdolności do pracy bądź by potencjalnie taka sytuacja mogła mieć miejsce w wyniku aktywności ubezpieczonego, o której była mowa.

Podsumowując, materiał dowodowy zgromadzony zarówno w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, jak i uzupełniony przez Sąd Okręgowy w postępowaniu odwoławczym w sposób jednoznaczny wskazuje, że nie ma podstaw do stwierdzenia, iż ubezpieczony wypełnił którąś z przesłanek z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, a co za tym idzie, że nie przysługuje mu prawo do zasiłku chorobowego. W tym też kontekście dokonana przez Sąd Rejonowy wykładnię wspomnianego przepisu należało uznać za w pełni prawidłową, a co za tym idzie wypłacony ubezpieczonemu zasiłek chorobowy za sporne okresy był należny, tym samym nie podlega więc zwrotowi w rozumieniu art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który to przepis nie został naruszony.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako bezzasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800), zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz M. K. (1) kwotę 240 zł (2 x 120 zł z uwagi na odwołania od dwóch decyzji, które tylko formalnie zostały połączone na podstawie art. 219 k.p.c. do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia).

sędzia Agnieszka Stachurska